

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 30

Gorica - 26. julija 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Zidamo - a sproti podiramo

Sramežljivost je varhinja čistosti. Čistost je podlaga srečnega življenja v mladosti in zrelega delovanja v odraslih letih, ko je možu in ženi treba jeklenega značaja, da premagata težave življenja. Kdor je bil v mladosti slabič, ki ni znal obvladati nagonov, bo ostal v trdih življenjskih preizkušnjah slabič, trhel kol, ki viharjem strasti ne bo kos.

Zato je neizmerne važnosti, da ohrani naša mladež sramežljivost. Domača vzgoja daje sramežljivosti v otroku prvi temelj. Zato morajo biti starši prvi učitelji svojih otrok tudi v tem pogledu. Nikdar ne bi smeli trpeti razgaljenosti na mladini, niti v njenih najnežnejših letih. Cerkev in šola bi morali to vzgojo staršev nadaljevati s primernim poukom, s svarilom in zlasti izgledom.

Te važne naloge bi se morali zavedati tudi javnost, tisk, predstave v kinu, izložbe po knjigarnah in zlasti prodajalnicah časopisov in revij. A ti činitelji so na to svojo nalogo popolnoma pozabili in so postali prava legla nesramežljivosti, šole razuzdanosti.

Resen človek res ne more mimo taci izložb in slik brez gnusa. Od Grand Hotela dalje do raznih Luna Park, Osmic in kakor se že imenujejo vse te revije, ki jih ponujajo neizkušeni mladini, obstoji vsa njih umetnost v več ali manj izraziti nagoti. »On in ona« sta naslikana v vseh mogočih položajih, kjer je pa samo »onac«, je le prav malo različna od Evine uniforme v raju. Poleg teh »Leopot« pa kažejo reklamne slike po kinih še kake odurne prizore ljudi, ki si s samokresi delajo pravico in med meseno ljubezen mešajo satansko zlobo in pohlep po maščevanju. Kaj se bo otrok naučil iz vsega tega? Plemenitosti gotovo ne.

Ko sem pred kratkem videl neko prodajalko časopisov, ki je ravno stavila v izložbo neko brezimno »njo«, do skrajnosti razgaljeno in izzivalno se smejočo, mi je bilo že na jeziku vprašanje, če bi se prodajalka sama hotela postaviti v takem »kostumu« na ogled mimoidočim meščanom in se jim še smejeti po vrhu. Pa nisem vprašal, ker me je bilo sram o tem govoriti.

Vprašam pa potom časnika vse prodajalce in prodajalke teh sramežljivost ubijajočih ilustracij, ali ne čutijo, da s tem podirajo vse pri mladini, kar so domača vzgoja, šolska in cerkvena skrbnost v teh nedolžnih srcih sezidale? Kako je z njih krščansko vestjo v tem oziru?

Da se nesramožljivost, ali recimo milejše: pomanjkanje sramežljivosti iz izložbenih oken in reklamnih slik prenaša tudi na živa bitja v obliki mode nam nudijo zadosten dokaz mestne

ulice, koder šetajo ne vse, hvala Bogu, samo nekatere gospe in gospodične oblečene, ali bolj razgaljene po najnovejši modi. Letos vlada kult gollega mesa na rokah in na hrbtu, ter stremljenje potom kroja kolikor mogoče najvidnejše izraziti vse oblike telesa — prav kakor v revijah in reklamnih slikah. — Menda je dospel ta kult do pod vrhunca. Še par stopinj manjka, pa bomo po afriško oblečeni z malim predpasnikom pred trebuhom. Tedaj bo Evropejec res »kulturen«.

Iz tega sledi, da po eni strani našo mladino učimo in vzgajamo, po drugi ji pa sramežljivost ubijamo. Izgovorov je vse polno, vročina, nega zdravja ali higijena itd. Vse prav — a do svoje moralne meje. Če te ima moda pohujšati, vrzi jo od sebe! Nekaj zatajevanja tudi v vročini in v obleki mora znati

vsak, ki hoče krščansko živeti.

Za sklep tega uvodnika naj nam spregovori sam Gospod iz svojega naročila neki redovnici za svetne ljudi:

Svet je drl za modo in je tako pogazil mojo zapoved čistosti in sramežljivosti. Čas je, da se moda zruši, in moja zapoved vzdigne do veljave. Ne govorim kar tako tja v en dan teh besed. On, ki kaznuje svet, on ga tudi uči kako naj se dvigne iz teme, v katero je zabredel. Ta opomin naj dospe do vseh duš: proč z nesramno modo! Kdor se je drži, me ne ljubi in ni ljubljen od mene. Ne misli, da je tvoje življenje šala, od njega odvisi cela tvoja večnost. — Pred dušami hodijo peklenščeki in jim kličejo: »Pridite, sledite nam!« In duše jih slušajo. A zakaj? Ker za to ni treba mrtvenja in borbe. V peklenko brezno se gre brez borbe.

Razvoj dogodkov na Koreji v preteklem tednu

Zadnja poročila pravijo, da se je položaj na Koreji precej ustalil. Amerikanci so se pomaknili še bolj na jug in ponekod najbrž že dosegli črto, ki so se namenjili jo braniti do zadnjega moža, če bi bilo treba. Razmerje sil med obema nasprotnima si tabornama se vedno bolj izenačuje. Ameriške čete dobivajo nova ojačenja že naravnost iz domovine. Od tam prihajajo čete in novo orožje. Med tem tudi protitankovski topovi, ki so kos tudi največjim korejskim tankom, kateri so do sedaj neranljivi sejali smrt v sovražnih vrstah. Kljub temu menijo, da se bodo zavezniške čete tu pa tam še morale umikati pred pritiskom severnih armad.

V zraku je bila do sedaj ameriška letalska sila neomejena gospodarica, odkar je v prvih dneh uničila ono malo letalskih sil, ki so jih severni Korejci imeli. Zadnje dni pa so se v službi komunističnih korejskih čet prikazala ruska letala na raketni pogon. Rusi in Amerikanci se bodo torej najprej srečali v

zraku. Ali se bodo pozneje srečali tudi na suhem, je drugo vprašanje.

V političnem življenju so važni ukrepi, ki jih je objavil predsednik Truman in ki pomenijo začetek mobilizacije vojaških sil in industrije Združenih držav. V zvezi s tem beležijo propad posredovalnih poskusov za mirno poravnavo spora, ki jih je podvzel Indijec Pandit Nehru. Stalin je njegovo posredovanje sprejel, Amerikanci so ga pa zavrnili, češ da se ne bodo pogajali, dokler Korejci ne izpolnijo ukaza Varnostnega sveta ter se umaknejo na stara mesta. Po teh izjavah se zdi, da more biti konec nesrečnega napada na Korejo le tako, ali da vržejo komunisti čete Združenih narodov v morje, ali pa da ti slednji zapodijo napadalce zopet na njihov dom čez 38. vzporednik. V tem primeru bodo Sovjeti pustili svoje prijatelje na cedilu, kot so pustili Markosa, ali se bodo zanje potegnili in jim poslali lastne čete na pomoč? To bi gotovo pomenilo začetek tretje svetovne vojne.

Utrjevanje notranje fronte v Italiji

Pretekli teden je bil za notranje življenje italijanske republike zelo važen. Na eni strani je krščanska demokratska stranka izdala poziv na vse ostale nekomunistične stranke za sodelovanje v borbi zoper lažnive vesti, ki jih širijo socialkomunisti. Ustvariti hočejo enotno propagando. »Oni z lažmi, mi pa z resnico!« si mislijo demokristjani. K tej zvezi so nekatere stran-

ke že pristale, druge pa ne. Med temi je Saragat, ki je odklonil povabilo.

Na drugi strani je vlada na svoji zadnji seji resno preučila položaj, ki je nastal v Italiji po korejskem napadu, ter sklenila, da hoče preprečiti kaj podobnega v Italiji. Zato so ministri sklenili, da hočejo pomnožiti število karabinerjev na število, ki ga dopušča mirovna pogodba.

Prav tako hočejo dvigniti število vojakov pod orožjem, ki jih je okrog sto tisoč, na 250 tisoč, kakor to določa za Italijo mirovna pogodba. Zaprošili so Ameriko za oborožitev novih čet, kar bodo ZDA rade volje storile, ker vidijo, kaj se sicer lahko zgodi, če so države neoborožene. Naši državni namreč ne gre, da bi imela velikansko število vojakov pod orožjem, temveč da bi jih imela primerno število in dobro oboroženih ter izvežbanih. In to želijo sedaj doseči v mejah mirovne pogodbe. Ministri so sprejeli še druge sklepe, ki vsi stremijo za tem, da utrdijo varnost na znotraj in na zunaj.

Jugoslavija kliče pod orožje

Z onstran meje prinašajo vesti, da so po vaseh poklicali že večje število mož in fantov pod orožje. Gre tudi za starejše letnike, ki imajo za sabo dolga leta vojne in partizanstva. Vpoklicance pošiljajo v notranjost države ali na vzhodni meje. Vendar ne gre še za mobilizacijo, temveč za vpoklic nekaterih rezervistov, ki jih država potrebuje v sedanjem negotovem položaju.

Z velikimi slovesnostmi so izročili prometno novo avtomobilsko cesto Zagreb-Beograd, ki so jo te dni dokončali. Cesta je po modernih nazorih zgrajena

Belgijski kralj se je vrnil

Po silnih notranjih krizah so Belgiji rešili kraljevo vprašanje na ta način, da so kralja Leopolda zopet poklicali domov. Ta se je v soboto vrnil z zrakoplovom ter takoj prevzel oblast. Povratek se je izvršil brez posebnih slovesnosti, ker so socialisti ostali slej ko prej kraljevi neizprosni nasprotniki. Vendar se bodo morali tudi socialisti z danimi dejstvi sprizniti ter kralja priznati, če nočejo razbiti enotnosti belgijske države. Večina je namreč kralja poklicala in v demokraciji se manjšina mora ukloniti večini.

avtomobilska cesta, sedem metrov široka, ki naj služi avtomobilskemu prometu med obema največjima mestoma Jugoslavije. Pri gradnji so v veliki meri pomagale razne prostovoljne mladinske brigade. Ko časopisi povečujejo ta uspeh petletke, pa nič ne povedo, koliko desetisočev modernih sužnjev je moralo na njej delati, obsojenih na prisilno delo. Tudi v inozemstvo so prišla pisma takih nesrečnežev, ki so od tam pisali, da so raztrgani in bosi, živi okostnjaki v capah. Teh se vsaj mi spominimo, ko se jih Titovo časopisje ne bo.

STALINOVİ OTROCI

Angleški časnikar Don Dallas je v listu »The Listener«, v daljšem zanimivem članku popisal, kakšen vtis je napravila nanj sovjetska šola. Tukaj prinašamo nekaj njegovih misli:

»Šole imajo povsod isti duh, tudi v Sovjetski zvezi.« To pripombo, ki popolnoma drži, je napravila moja žena, po sva stopila v bleščečo vežo neke velike dekliške šole v Moskvi. Tega duha prav za prav ne bi znal popisati. Je čudna mešanica vonjav po razkužilih, milu, po metlah in črnilu. Nenadoma so se mi vzbudili v mislih številni spomini, domislil sem se profesorjev latinščine in matematike, zvoncev, ki naznanjajo konec pouka, telovadnih ur itd.

NOVI BOG — STALIN

Takoj sem opazil, da v tej sovjetski šoli vladata red in disciplina. Po dolgih, tih hodnikih smo morali hoditi po prstih. Vendar pa je bilo v tem posloju ostražje popolnoma drugačno kot po naših šolah v Angliji. Predvsem nam je vzbudila pozornost ena stvar, mimo katere sploh ne bi mogli iti brezbržno: velik bel Stalinov kip. Soha je bila postavljena na zelo vidnem mestu, vrh stopnišča ob glavnem vходу na kamenitem podstavku. Kip je znatno presegal naravno velikost in je predstavljal Stalina v širokem vojaškem plašču, z napol dvignjeno desnico, kot bi hotel slovesno svariti. Ob postavku je bilo lično razpostavljeno zelenje.

Sicer pa ni bil to edini kip sovjetskega voditelja. Druga soha je stala

v zgornjem nadstropju in skoraj v vsaki sobi je visela njegova slika. En hodnik je bil preurejen v nekaj »tempelj slavni mož«, po katerem je viselo več slik slavni sovjetskih osebnosti. Poleg Molotova in drugih stalnih prijateljev sem opazil tudi znanega Lisenka, očeta nove bjeloške teorije, ki jo ima večina zahodnih znanstvenikov, da milo rečemo, za precej krivoversko. Vendar pa to teorijo poučujejo po sovjetskih šolah. V mnogih razredih so bile tudi slike velikih ruskih mož iz ruskega leposlovja, Puškina, Tolstaja in revolucionarnega kritika Belinskega. Skupno s tem pa so po večah viseli razni napis, ki vzpodbujajo otroke k večjemu delu, kajti v sovjetski družbi ima tudi mladina svojo dolžnost in odgovornost.

(Nad. prihodnjic)

TRŽAŠKO ROMANJE V RIM

Ponovno opozarjamo vse pri-glašene romarje, naj gotovo izročijo do 1. avgusta ostalo vsoto za romanje v Rim. Celotna vsota je 12.900 lir. Denar izročite po isti poti kakor prvič.

IŠČEM knjigi: Ušeničnik »Pastoralno bogoslovje«, 3. izdajo in Trstenjakovo »Pastoralno psihologijo«, ker ju nujno rabim v tukajšnjem dušnem pastirstvu. Rad plačam vsako ceno zanj. Ponudbe prosim na upravo lista.

Dušni pastir v Colorado, USA

Gospodov dan

DEVETA NEDELJA PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 19, 41-47)

Tisti čas, ko se je približal Jezus Jeruzalemu in zagledal mesto, se je zjokal nad njim in rekel: O da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kaj ti je v mir! Tako pa je skrito pred tvojimi očmi. Zakaj prišli bodo dnevi nad te, ko te bodo tvoji sovražniki obdali z nasipom in te oblegali ter stiskali od vseh strani: in v tla bodo potepali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja. — In stopivši v tempelj je začel izganjati tiste, ki so tam prodajali in kupovali; in jim je govoril: Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste iz nje napravili razbojniško jamo. — In učil je vsak dan v templju.

.*

Ljudje so morali biti zelo začuden, ko so videli, da Jezus joče. Namesto, da bi bil vesel, ko ga vsi tako navdušeno pozdravljajo. — bilo je namreč na cvetno nedeljo, — pa Jezus joče. Jezusove solze razodevajo njegovo ljubezen do jeruzalemskega mesta. Vidi, da bo prišlo nad mesto razdejanje in opustošenje, ker zavrača in mori Odrašenika, ker ni spoznalo časa božjega obiskanja.

Vsakemu človeku je Bog določil poseben čas milosti, čas zveličanja. Vsakomur prihaja nasproti, da bi ga pospremil do nebes. Za svoj obisk se Bog včasih posluša duhovnikove besede, včasih nesreče, včasih prijateljevega vabila, včasih bolezní. Blagor človeku, ki razume to božjo govorico, ki pozna čas božjega obiska.

Pogosto pa se zgodi, da ljudje preslišijo božje vabilo, kakor jeruzalemsko mesto. »Se bom poboljšal«, govori mladenič v nečistem grehu. — »Se bom poboljšal, ko bom star«, govori ljudje, ki hočejo izpiti zadnjo kapljico grešnega veselja. — »Se bom poboljšal drugo leto, prihodnjo veliko noč, ob bližnjem misijonu«, govori ljudje s slabotno in omahljivo voljo. — »Bom uredil svoje račune z Bogom na smrtni postelji«, govori

ljudje, ki nočejo opustiti svojih grešnih navad.

Ljudje, ki tako govorijo in sklepajo, delajo račune brez Boga. Računajo na čas, na moč volje in na milost, kar je vse v božjih rokah. Kako pa ve, da bo imel čas za poboljšanje, kdor obljublja poboljšanje kasneje! Tudi sprava na smrtni postelji je zelo dvomljiva. Smrt pobira povsod — doma, na cesti, v avtu, na vlakcu itd. — In potem, ali sme računati tak človek od Boga milosti za spreobrnjenje, če ga pa sedaj zavrača. Bog se ne da zasmehovati. Morda ti bo dal še enkrat milosti, ki jih sedaj

zavračaš, morda pa tudi ne.

Sv. Tomaž Mor je opominjal svojega znanca: »Spremeni svoje življenje, dokler je še čas!« Znanec je odgovarjal: »Ne boj se. V primeru nenadne smrti se bom rešil s pobožnim vzdihljajem!« Zgodi se, da ta človek pade v vo-do in se začne potapljati. Prijatelji so slišali, kako vpije, toda to niso bili pobožni vzdihli, ampak — bogokletstva.

Nad Jeruzalemom je Jezus vzdihnil: »O, da bi tudi ti spoznalo, kaj ti je v mir!« In tega Jezus tudi nam želi: Da bi spoznali pravočasno, kaj nam je v mir, kaj nam je v zveličanje.

NEDELJSKA MOLITEV

NAJ BODO TVOJA UŠESA, USMILJENI GOSPOD, ODPRTA ZA MOLITEV PROSEČIH: IN DA BOŠ PROSILCEM DAL, ČESAR BODO ŽELELI, DAJ, DA BODO PROSILI, KAR JE TEBI PO VOLJI.

Mornarji — duhovniki

Lansko leto, je prosilo 720 ameriških mornarjev za vstop v semenišča oziroma v samostane. Večina izmed njih se je udeležila zadnje svetovne vojne. Veliko zaslu-go pri odločitvi teh ljudi ima tako zvani »morski apostolat« v Združenih državah, kjer

šteje ta organizacija 133 kaplanov. Njihovemu vplivu, kakor tudi vplivu raznih katoliških misijonarjev, s katerimi so prišli ti mornarji med vojno v dotiko, se imajo ti bodoči duhovniki in redovniki zahvaliti za svoj vzvišeni poklic.

Nasilje nad unijati

Znano je, kako so bolševiški oblastniki nasilno priključili katoliške Ukrajince (unijate) k pravoslavni cerkvi. Isto se je zgodilo s katoličani vzhodnega obreda v Romuniji, zato je bilo pričakovati, da tudi češkoslovaška vlada, ki jo vodi ista kominforma, ne bo s katoličani vzhodnega obreda drugače postopala. Na Slovaškem biva namreč precejšnje število unijatov, ki so združeni v škofiji Prešov (Eperjes) in kojih predniki so pred stoletji prestopili iz pravoslavja v katoliško cerkev. Na te ljudi se je spravila sedaj češkoslovaška vlada ter jih hoče po sili zopet popravo-slaviti. Dne 26. aprila so sklicale oblasti nekaj cerkvenih zborov, ki se ga je udeležilo kakih 300 komandiranih ljudskih zastopnikov, a od 400 duhovnikov le štirje duhovniki. Na tem zborovanju so pod predsedstvom vladnega zastopnika sprejeli sklep o vrnitvi oz. prestopu katoliških unijatov v pravoslavno cerkev. Od tega časa dalje je začelo preganjanje duhovnikov in

vernikov, ki o kakem odpadu od katoliške cerkve nočejo ničesar slišati. Duhovnikom ni niti to dovoljeno, da bi se odpovedali svojim cerkvenim službam; kaj takega velja za sabotažo, ki se kaznuje — z zapornim šestih let. Penzijo dobijo le tisti duhovniki, ki odpadejo od katoliške cerkve. Škof Gojdič je izginil neznankam, pa tudi o njegovem pomočniku Hopkovu ni gotovih novic. Kakih sto duhovnikov je prišlo v zapore in koncentracijska taborišča. Dijaki zadnjega leta gimnazije ne smejo k maturi, ako ne prestopijo prej v pravoslavje. Kamionič natrpani s policijo drvi-jo po deželi, iščejo »uporne« duhovnike ter uganjajo tudi nad mirnim prebivalstvom vsakovrstno nasilje in to v brk jasnim členom državne ustave, ki garantira vsakemu državljanu popolno svobodo glede verske izpovedi. Toda onstran železne zaves ne veljajo ne postava in ne človeške pravice, ampak le samovolja peščice komunističnih nasilnikov.

Prava svoboda!

Država bo na Češkoslovaškem nadzorovala vsako versko delovanje

Profesor Josip Tureček piše v praškem listu »Lidova Demokracie«, da bo narodna skupščina kmalu razpravljala o novem zakonskem predlogu, po katerem bo mogoče uveljaviti nadzorstvo nad vsakim verskim delovanjem.

Po tem zakoniku bo kaznivo dejanje vsako versko delovanje v cerkvi ali verski družbi brez državnega odobrenja. Potrebno je dovoljenje državne oblasti, da se kjer koli vršijo verski obredi. Tudi imenovanje oseb, ki vodijo versko delovanje v imenu kaké cerkve ali verske družbe, mora odobriti država.

Kaznivo je tudi ovirati državnega poverjenika kaké cerkve ali verske ločine pri izvrševanju njegovih dolžnosti.

Glasno komunistično glasilo »Rude Pravo« označuje novi kazenski zakonik za »ostro orožje« v rokah »delovnega ljudstva proti sovražniku«.

Letošnji jubilaranti

Koncem julija se navadno vrše manjšinska posvečenja. V letošnji vročini praznujejo svoje pomembnejše obletnice posvečenja naslednji čč. gg.:

25. julija obhajata *štiridesetletnico*: g. župnik iz Pevme, Anton Rutar in g. dekan iz Šempolaja, Vinko Štanta.

26. julija obhaja *tridesetletnico* msgr. dr. Mirko Brumat, školastik goriškega stolnega kapitlja.

Petindvajsetletnico mašništva je obhajal 29. junija msgr. dr. Božo Kjačič, stolni kanonik in tajnik na škofijstvu.

14. junija obhaja *dvajsetletnico* g. župni upravitelj v Nabrežnjah, Srečko Rejc.

Desetletnico posvečenja pa obhajata 18. junija, g. dr. Kazimir Humar, stolni vikar in profesor na slovgimnaziji in 1. septembra g. — ali kakor mu pravijo pri IRO father Marjan Komjanc, ravnatelj IRO Centra.

Vsem želimo še mnoga in boljša leta pri delu za blagor bližnjega.

Versko življenje naših izseljencev

Že pred vojno je mnogo naših rojakov šlo za kruhom v širni svet, cele množice pa so zapustile domovino pred rdečo poplavo po drug svetovni vojni. Kjer keli so se naselili, so začeli takoj skrbeti za versko povezanost med seboj in s sv. cerkvi. Ker jih je spremljalo v tujino precej slov. duhovnikov, se je po vseh strnjenejših naseljenih razvilo iz malih začetkov vedno bolj živahno versko udejstvovanje, nekako nadaljevanje onega iz begunskih taborišč. Da se povezanost med njimi še poveča, izdajajo verske in kulturne liste v vseh deželah, kamor jih je življenje zaneslo. V zadnjih mesecih je tudi precejšnje število Slovencev nastopilo pot v Avstralijo; ni nam pa znano, če so tudi duhovniki in drugi katoliški »zobrašeni« med njimi. Tam bo vsekako neprimerno težje za versko in narodno povezanost, ker je treba iti na odkazano delo — vsaj v začetku — kamor pač naseljenca pošljejo. Avstralija pa je velika.

V *Združenih državah* Sev. Amerike so najstarejša verska središča Slovencev, ker je tja odhajalo mnogo naših ljudi že pred prvo svetovno vojno. V Clevelandu tiskajo katoliški dnevnik »Ameriška domovina«, ki izhaja že 52. leto.

Novonaseljenci v Argentini so tudi že dobro povezani. Saj je č. g. Janez Hladnik že 14 let tam deloval in urejal list »Duhovno življenje« med *staronaseljenci*. Ti slednji so v veliki meri naselili rdeči propagandi iz domovine in so hrbet obrnili svojemu dušnemu pastirju, kakor on dolj v Egiptu. Saj je bila ta propaganda prebrisano namazana »z vsimi zavbami« najrazličnejših obljub, zato se ne čudimo nobenemu v tujini, da je verjel in gledal v OF res utelešeno zgolj narodno gibanje. *Novodošli izseljenci*, ki so tvorili pretežni del vseh slovenskih emigrantov v mnogimi duhovniki in kat. laiki, so se po prvih težavah nastanitve in zaposlitve hitro povezali tudi v cerkveno skupnost. Okle- nli so se Hladnikovega »Duhovnega življenja«, mu dali obliko in značaj prav lepe slovenske versko-kulturne revije. Obnovili so nekdanje »Katoliške misijone«, ki so jih nazadnje združili z »Duhovnim življenjem« v skupen snopič. Imajo še razne organizacije: Slovensko fantovsko zvezo, Zvezo slovenskih deklet, študijski krožek »Družabna pravda«, ki tudi izdaja svoje glaslo — tako da smemo v Argentini bivajoče Slovence zaradi njih organizacije imenovati nekako Novo Slovenijo v pregnanstvu. Da so ustanovili poseben pevski zbor, menda ni treba posebej omenjati. Romajo radi v Lujan, kot nekdanj na domače božje poti. Brezje in Sv. Goro. Prirejajo igre, zbirajo za dobrodelnost, se vesele in žalejejo, se poročajo in umirajo, kakor nekdanj doma. — Vsi starejši imajo seveda domotožje, ki pa jim ga pomaga lajšati ravno ta verska povezanost. Ker imajo v Argentini tudi slovensko bogoslovje, kjer se pripravljajo slovenski sinovi na duhovski stan, je tej verski skupnosti vsaj za nekaj desetletij zagotovljen njen obstoj.

Iz »Duhovnega življenja« povzemo v naslednjem podatke o verskem življenju naših ljudi po drugih deželah, kjer Slovenci bivajo v večjih skupinah.

SEVERNA AMERIKA

Pasijon v Clevelandu. Igrali so ga 2. aprila na odru Slovenskega narodnega doma St. Clair Ave. Tisti, ki opisuje uprizoritev, pravi, da je videl prvo predstavo te vrste in da

je nanj čudovito vplivala. Z razumevanjem je bila podana zgodba Jezusovega trpljenja in vzbudila v vsakem vernem srcu mnogo resnične nega verskega doživljanja.

Udeležba je bila ogromna, saj so bili prostori vsi zasedeni. Med častnimi gosti je bil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki je v uvodnem nagovoru povedal misel, da tudi slovenski narod igra svoj pasijon, zlasti njegovi člani doma gredo na Golgoto in v groznih mukah čakajo odrešenja.

ANGLIJA

Tri Marijine podobe. »V Sloveniji ste zaljubljeni v svojo Marijo z Brezije«, je rekel pred časom neki tujec Slovencev v Angliji, ko mu je povedal, da imajo že tri copije Marijine podobe. Pa smo lahko kar pozorni, če to drži. Ljubezni se nam ni treba sramovati, posebno ne ljubezni do Matere božje. Danes doma ne boste našli hiše, ki ne bi imela na častnem mestu poleg križa podobe Matere božje z Brezije, ali pa, zlasti na Primorskem, svetogorske Kraljice. Ali ni bila med malo stvarmi, ki smo jih begunci mogli vzeti s seboj, tudi podoba Marije Pomagaj? In v taboriščih, kjer koli je stal oltar, je bila na njem, dasi dosti skromna, pa vendar tako ljuba njena podoba. Pa tudi tu v izseljenstvu, kolikokrat naš pogled obstane na podobi naše Matere božje na steni še tako skromnega stanovanja. Pisala mi je mati: »Otrok mi je obložil Marijo s toliko rožami, da bo podoba kar ne videti.«

Ena prvih mislih je bila, da bi imeli tukaj Marijino podobo, ki bi bila prava kopija brezjanske. Tako so nastale tri slike Marije Pomagaj. Prvo je slikal g. M. Gilton iz Pershore. Podoba je bila blagoslovljena v Londonu v cerkvi St. James 27. februarja 1949. Ker so vsi umetniki rabili prav male podobice, je bilo zanje težko zadeti pravi izraz na obrazu, kar se prav vidi na tej prvi sliki. Drugo je v prošlem poletju dovršil g. Th. Kern, po rodu Avstrijec, ki pa je originalno podobo sam svoj čas videl ter je napravil izvrstno kopijo, ki jo sedaj hrani dr. Kuhar. Tretjo kopijo pa je tik pred veliko nočjo naredil g. H. Roberts, profesor risanja na srednji šoli v St. Helens, ki jo vodi jo šolski bratje. Podoba je bila blagoslovljena na pred mašo na letošnji velikonočni ponedeljek v konventu v Rochdale. Verjetno bo ena izmed teh podob ob prvi priliki za stalno postavljena v cerkvi St. James v Londonu, saj mnogi potujejo skozi London ter bodo imeli priliko obiskati Marijo Pomagaj sredi tega svetovnega velemesta.

Tu ni šmaric v našem pomenu besede, pač pa imajo v večni cerkva lepo navado: *Kronanje naše ljube Gospe.* Prvo ali drugo nedeljo v maju se zlasti mladina zbere v procesiji, princepe krono rož, ki jo potem eden od otrok postavi na glavo Mariji.

Pisma, ki jih pošilja slovenskim naseljencem v Angliji njihov dušni pastir g. župnik Ign. Kunstelj, gredo v 500 izvodih na 300 krajev. — Na Škotskem živi 50 Slovencev. — Za sveto leto v Rim bo romalo tudi nekaj slovenskih rojakov iz Anglije. — Za binkošti pripravlja pevski zbor iz Rochdale svojo prireditev. — V dnevi 5. in 6. avgusta imajo slovenski »Angleži« duhovne vaje; prijavilo se jih je dosedaj 11.

(Nadaljevanje na 4 strani)

PRISPEVAJTE
za L. Kemperletov sklad!

GOSPODARSTVO

Zgodovina Melinskega feuda v Beneški Sloveniji

Zanimiv primer zemljiške odveze v Beneški Sloveniji

Letošnje leto se je zaključila dolga več sto let trajajoča zadeva o osvojitvi zemlje Melinskih tlačanov fevdalcev.

To vprašanje je do srečnega konca izpeljal demokrščanski poslanec Schiratti s svojo osebno intervencijo v Rimu, seveda s pooblastilom opravičencev.

Zemlja, ki spada pod Ahtenski kataster, je v srednjem veku spadala v lastnino Salzburskih nadškofov. Ti so jo darovali Tokaskemu Markizu. Plemkinja Diamot iz te hiše jo je prodala patriarhom oglejske cerkve (Aquilea). Ti so jo pa izročili z uradno listino 2 polkovnikoma oglejske armade s priimkom »Attimis« v stalen fevd njih družine. (Prvi ded hiše Attimis sega v leto 1106 in se imenuje Konrad).

Družina Attimis se je razdelila v dve veji: Eni so se imenovali »S Trizobom«, drugi pa »od Medveda«.

Dne 17. maja 1825 je umrl brez moških naslednikov grof Jeronim Attimis »od Medveda«. Njegov del fevda bi bil tedaj pripadel državi, ako bi ga Katarina d'Attimis ne zahtevala zase kot pravna naslednica očeta Jeronima.

Pravdo je dobila ona in tudi kraljestvo beneško-lombardsko ji je to pravico izjemno priznalo, dasi je bila ženska. Tako je v letu 1837 nastopila Katarina Attimis in Freschi (poročena Freschi) svoj posej. Po njeni smrti sta sina Gerard in žena Freschi morala naperiti pravdo za obdržanje imenovanega fevda, ker nista bila več »Attimis« po očetu. Toda tedanje avstrijske oblasti so zavrnile njiju namišljeno pravno zahtevo.

Med tem so vsi dediči Attimis, ki so si lastili pravico do zemlje pokojne Katarine, naslovili na vlado zahtevo, da jim jo prizna kot feud »Attimis«. Od vseh instanc je bila vzeta v poštev samo zahteva grofa Ernesta »s Trizobom«. Toda tudi on je umrl predno je prišel odgovor vlade. Pač pa sta dočakala njegova sinova sodnijski pravorek, da Freschi nimajo do fevda starega Jeronima nobene pravice. Fevd mora ostati nedeljiv v rodovini Attimsov. V to skupino zemlje je spadala tudi Melina (precej strma soteska severo-vzhodno od

Irga Ahten (Attimis) nad Čedadom).

Sprejela sta torej fevd Herman in Uldrih Attimis »s Trizobom«, toda nista mogla nikdar prevzeti prave posesti, ker so se fevda med tem časom (po Katarini Freschi) polastili na tihem podložniki.

Kataster pa se je držal rabsodbe vlade in je uknjižil Katarinin del fevda v prid Attemsov, istočasno je obsodil podložne posestnike kmete kot krivične prilastitelje, ki se pa za to niso dosti brigali v svojem gorskem zakotju.

Zato so se tudi Attemsi odslej vedno manj zanimali za ta itak revni fevd Meline, ker so pač uvidevali, da ne bodo mogli več uveljaviti svojih lastninskih pravic. Od l. 1876 so se le trudili, da bi ne plačevali davkov. Tako so kmetje frakcionisti začeli plačevati davke, niso pa mogli nikdar prejeti od države pravega naslova na zemljo.

Bilo je tedaj nujno, da se prepiše zemlja kot lastnina posamezno na vseh 249 upravičencev s čim manjšimi stroški.

Zato se je zavzel poslanec Schiratti, ki je zadevo predložil

v marcu naravnost ministru za kmetijstvo. Za stroške prepisov so mali posestniki plačali za 190 ha zemlje okrog 140.000 lir.

Zemlja je vseh vrst, nekaj njiv, gozdovi in pobočja hribov s pašniki in senožeti.

Tako so Melinci postali lastniki brez nasilnih bojov in vlada danes v melinski soteski največje veselje. — Kmet lastnik svojega doma in svoje zemlje, to je bil in ostane v kmečki duši ukoreninjen ideal.

IZVOZ VINA IZ ITALIJE

Lansko leto je znašal italijanski izvoz vina 620.000 hl, in sicer je bilo od te količine 500.000 hl namiznega vina, nad 100.000 hl vermuta, ostalo pa maršala, šumeča vina in podobno.

L. 1938. je Italija izvozila nad 14 milijona hl, a tedaj je imela poleg Švice še dva dobra trga, in sicer Nemčijo in svoje kolonije. Razmere z Nemčijo se lahko zboljšajo, glede kolonij pa... bilj so lepi časi.

Danes gre največ italijanskega vina v Švico, in sicer lansko leto nad 55% celotno izvožene količine ali 340.000 hl. Vsi ostali trgi si razdelijo ostalih 45%, in sicer je šlo lansko leto v

Avstrijo	44.000 hl
Nemčijo	26.000 »
Belgijo	22.000 »
Maroko	24.000 »
Brazilijo	19.000 »
ZDA	16.000 »

Občinska seja na goriškem Gradu

V torek 18. t. m. so na seji občinskega sveta razpravljali o proračunu podjetja za plin, vodo in luč. Po predvidenem proračunu za leto 1950 je to podjetje aktivno vsled zadnjega povjška cenika.

G. predsednik Vierthaler je izjavil, da se ta prihranek izrablja za nakup novejših strojev in za razširjenje in spopolnenje napeljave, kar bi za prihodnost pomnožilo dohodke.

Več svetovalcev je prošlo za razna pojasnila, katera so takoj prijeli deloma od g. predsednika deloma od g. župana dr. Bernardisa in g. dr. Culota. G. dr. Culot je izrazil mnenje, naj bi postalo to podjetje, kar je že nekoč bilo, kot nekak vr dohodkov za občino, češ da ni bilo ustanovljeno v službo samemu sebi ali v dobrodelne namene.

Končno je bil proračun stavljen na glasovanje in sprejet.

Bil je sprejet tudi predlog za znižanje cenika (tarif) industrijalcem, a ne soglasno.

Nato je prišla na glasovanje priključitev Sovodenj in Števerjana k goriškemu veterinarskemu okrožju ter določitev plače živinozdravnika. Po nekaterih pojasnilih sta bila tudi ta

два predloga sprejeta.

V torek 25. t. m. ob 20.30 uri se prične zadnja seja poletnega zasedanja. Baje se bode razpravljalo tudi o interpelacijah g. R. Bratuža (SDZ) z dne 21. 6. t. l.

Koloradski hrošč v Nemčiji

Ze nekaj let povzroča velike priglavitve kmetom po srednji in vzhodni Evropi zajedalec, ki je znan pod imenom koloradski hrošč. Ta napada predvsem krompirjeve nasade. V zadnjem času so trpeli zaradi tega nadloge precejšnje škode kmetje v Švici, Franciji, Jugoslaviji, Avstriji, na Madžarskem in drugod. Letos je ta zajedalec hudo napadel krompirjeve nasade po vzhodni Nemčiji. Sovjeti pa, ki jim je za njihove propagandne namene vsaka stvar dobrodošla, so to nesrečo izrabili in si hočejo iz nje kovati politični kapital na račun Amerike. Izmislili so si, nič manj in nič več, kot da so koloradski hrošča po vzhodni Nemčiji raztrosili Amerikanci z letali. Da bi dal tej svoji laži verjetnejši videz, so poslali sovjeti protestno noto v Washington.

Novi delovni zakonik v Vzhodni Nemčiji

»Ljudska zbornica« vzhodnega področja Nemčije je nedavno odobrila nov komunistični zakon pod imenom »Delovni zakonik« (Gesetz der Arbeit), ki je stopil v veljavo 1. maja, čeravno so praktično izvajali vse odloke že dalj časa.

»PRAVICA« DO DELA

Sovjetska propaganda je dvignila velik hrup za prvi člen delovnega zakonika, ki priznava pravico do dela vsakemu moškemu in ženski, ki sta fizično zato sposobna. Prav gotovo nočemo dvomit nad spoštovanju vrednim in dobrotnim namenom tega člena, vsekakor ni težko spoznati, če natančneje pregledamo delovni zakon, da ni domnevna pravica do dela nič drugega kot le drugačno ime, ki naj bi izražalo dolžnost državljana do dela, a kar največ velja, dolžnost do dela pod tistimi pogoji, ki bodo državi kot delodajalki vseh državljanov najbolj všeč.

ZAKLUČEK

Če upoštevamo nominalno kupno moč, je dejanska mezda zelo nizka: par čevljev iz usnja na primer stane toliko, kot znaša plača dveh do treh tednov, med tem ko v zahodni Nemčiji stane par čevljev boljše kakovosti manj kot znaša tedenska plača. Tako mezde kot same delovne razmere so določene in urejene po uradnih odredbah in delavci nimajo najmanjše možnosti, da bi spremeniili te ukrepe.

SINDIKATI

Res pa je, da so bili sindikati obnovenjeni pod sovjetsko zasedbo, toda iz juridičnega in praktičnega stališča ne predstavljajo nič drugega, kot državne organe ne pa svobodna združenja, ki se borijo v popolni neodvisnosti za dobrobit svojih organiziranih članov.

Kar se tiče ne specializiranih delavcev, se zloglasna »pravica do dela« dejansko omejuje na izbiro med nesrečnim proslužim delom v uranovih rudnikih in med ljudsko — komunistično policijsko službo v militariziranih odredih.

PRISILNO DELO

Med tem se nadaljuje z izvajanjem prisilnega dela. Povedano bodi, da je prisilno delo praktično v veliki uporabi pri nabiranju moških in ženskih delovnih sil za uranove rudnike.

MATERINSKA PODPORA

Novi zakon o delu vsebuje tudi v pretiranih izrazih odredbe o materinski pomoči. Toda po natančnem pregledu besedila, se vidi tudi tu, da nima dejansko nobena žena pravice do te pomoči, če ni delala vsaj pet tednov pred porodom in se ne vrne

na delo šest tednov po porodu. Brez posebne in bolne ženske pa nimajo pravice do te revne socialne pomoči. Bodi dovoljeno v tem pogledu pripomniti, da ima vsaka ženska v »reakcionarni« Angliji, sorazmerno z zakonom o narodnem zdravju avtomatično pravico za materinsko pomoč v višini osem funtov, poleg pa še brezplačno zdravniško pomoč, ki ji pritiče neglede na njeno socialno stanje.

NORME DELA

Bržkone pa so najbolj važni predpisi novega zakonika za delo, ki so ga uvedli v vzhodni Nemčiji, vsebovani v členih tri in štiri, ki razpravljata le o potrebah neumornega priganjanja k večji proizvodnji, ne da bi se najmanj ozirali pri tem na delovske mezde.

12. člen na primer pooblašča ministrstva za industrijo, delo in javno zdravstvo, da določijo pravila ali norme dela, ki se dajo tehnično upravičiti za celotno industrijo.

V resnici ni potrebno dosti besed za tolmačenje pomena in praktične vrednosti teh »delovnih norm«; kajkor v sovjetski zvezi, tako je tudi v vzhodni Nemčiji visoka mera produktivnega dela posameznih »aktivistov« (ki se v splošnem doseže v izredno ugodnem položaju) določene kot temeljna norma; kdor je ne doseže, je — kaznovan. Ta kazen je prisilno, brezplačno delo ali pa znatno znižanje osnovne plače.

Ravno te »norme« dajejo državi delavca popolnoma v roke, da mora čez svoje moči delati in da dobi za svoje delo nižjo plačo kot vsak delavec v zapadnih državah.

Pri tem so sindikati brez vsake moči, izvzema se njihovo dolžnost pomagati državnim oblastem pri izvajanju zakonskih odredb.

IRO preneha 31. marca 1951

Urad za razseljene osebe pri Zvezniški vojaški upravi sporoča, da bo odposlanstvo mednarodne begunske organizacije IRO v Italiji dokončno prenehalo s svojim delom 31. marca 1951 in bo takrat tudi prenehala vsaka oblika stvarne pomoči beguncem.

V času do tega datuma bo IRO storila vse, kar je v njenih močeh, da omogoči nadaljnjo emigracijo čim večjemu številu beguncev.

IRO bo tudi skušala zagotoviti stalno podporo onim, ki iz zdravstvenih ali starostnih ozirov ne bodo mogli skrbeti sami zase po 31. marcu 1951.

Begunci, ki prejemalej sedaj podporo v Italiji, morajo izkoristiti vsako možnost za emigracijo, ki bi se jim ponudila v prihodnjih mesecih.

BOŠTJAN FRANKO:

Zadnji dnevi velikega mučenika

POVEST IZ MISIJSKEGA DELOVANJA V SEVERNI AMERIKI

9. UKROČENI BELI MEDVED

Timanko še ni dospel do svoje kočice, ko se je razlegel od vrat sem hroščič glas. »Črni mrtvaški ptič, črni mrtvaški ptič,« je zaklicala strazha pri zunanji ograji in stražnik pri notranjih vratih je javil besedo naprej.

Otroci, ženske in starci so pritekli in se nagneti okoli vojščaka, ki je ravno stopil v notranjost vasi.

»Sikajoča kača je ugriznila Belega medveda. Njegova noga je hroma in njegovo srce trudno.«

Nastopila je mrtvaška tistišina. Huangova žena je strmela v tla;

zdelo se ji je, da se vse vrti okoli nje.

»Bilo je pred nekaj tedni,« je nadaljeval sel, »kača je prežala v tem nem gozdu in našli smo slavo Irozkov zlomljeno na trati. Njegova kri je pojila okolistoječe cvetlice. Če bi Manitu ne bil dal Belemu medvedu moči, bi bil sedaj naš glavar ujetnik zakletih irokeških sovražnikov. Sedaj pa čaka pred vrati, toda mrtvaški ptič kroži nad njim.«

Zenske so zavkale in vile roke, Čeluta pa je planila k vratom, se vrgla na kolena pred nosilnico, kjer je ležal Huang, in vzkljknila: »Ponos mojih dni je proč. Zahrbna puščica je zadela najboljšega Irokeza in ga smrtno ranila.«

Bolnik je pri tem klicu odprl oči. Pogled mu je blodil na vse strani; nobenega smehljava ni bilo na njegovih ustnicah. Zdelo se je, da ne ve, kje je in kaj se z njim godi.

Pater in Timanko sta slišala klice. Ali so se vojščaki vrnili? Ali se je

javil kak sel? Rada bi se bila poročala med množico, toda tega nista smela tvegati. Timanko je napeto poslušal, kako se je sprevod bližal in kako se je množica drenjala okoli glavarjevega stanovanja. Slutil je, da se je zgodila nesreča in rekel si je, da se je zbral nov viharen oblak nad Ondessonkovo in njegovo glavo. Kako lahko bi Irokezi v nenadnem navalu besnosti šli do skrajnosti. V prvi vrsti bi bil seveda v nevarnosti belj mož. Timanko je šel k mislijo narju, da bi mu stal ob strani v stiski.

Odločno je torej stopil pred vrata kočice. Čudno, nobena roka se ni dvignila proti njemu, noben klic po maščevanju se ni slišal. Zdelo se mu je, da je slišal iz glavarjevega stanovanja Čelutin stokajoči glas. Če bi Huang padel! Če bi ležal v kočji brez moči!

Timankovo srce je začelo tolči, kri se mu je začela valjati po žilah kot ogenj. V eni sami veliki podobi se

mu je pokazalo vse, kar je storil ponosni Irokez Ondessonku in njemu. Ujet, zančevan, zasmehovan od otrok, ali je mogel Timanko vse to mirno prenesti? Oh, kako se mu je sedaj gabilo, da se je davi do takih glavarjevega sinčka. Pogledal je svoje roke. Ne, niso bile ustvarjene za umivanje irokeških paglavcev; bile so močne, zmogljive podreti sovražnika in mu pognati smrtno puščico v prsi.

Mladenčeva postava se je krivila pod besnečimi valovi divje maščevalnosti. Nehote je motrilo bliskajoče se oko redke mlade postave, ki so bile med množico. Že mu je ležal na ustnicah poziv na dvoboj, ko je prišel Ondessonk s hitrimi koraki. Spremljala sta ga dva vojščaka. Timanko se je zganil, kot da bi ga bili presencili pri zločinu. Ali ni pritisnil davi svoje ustnice na križ? Ali ni prisegal, da je duhovnikov zgled spreobrnil njegovo dušo? Zvil bi se bil od bolešt kot ra-

njena zver, toda pred Irokezi je moral ostati mrzel in brezčuten. Poleg tega je misel, da je rešilni načrt postal težavnejši, porinila vse maščevalne misli v ozadje.

»Ondessonk, s tabo pojdem,« je rekel brez ovinkov.

»Čeluta pravi, da sme stopiti v glavarjev šotor samo črna suknja,« so branili vojščaki.

Kjer je oče molitve, tam je tudi Timanko,« je odgovoril Timanko odločno. Bal se je za misijonarja.

»Naj gre z mano,« je ukazal pater. V skrajni napetosti sta stopila ujetnika v kočico. Timanko se je ustavil tik pri vhodu. Njegove oči pa so požirale postavo, ki je ležala posušena in razdejana na revnih lesenih deskah. »Ondessonk, pusti ga naj umre v svojih bolečinah,« bi bil rad vzkljknil, »ne gani svoje roke zaradi onega, ki je zahteval tvojo kri.« Vedel pa je, da bi očeta molitve samo ujezil in videl je tudi, da je misijonar že vzel sveže vode

NOVICE

Matura in drugi izpiti

1) V TRSTU

K zrelostnemu izpitu na *Višji realni gimnaziji* je bilo pripuščenih 19 rednih učencev. Izdelali so: Lakovič Armand, Piščane Franc, Čok Vera, Jerič Marta, Sardoč Vera, Slavik Živa, Šuman Lilijana in Weissenfeld Ana. 8 kandidatov je bilo pripuščenih k popravnemu izpitu, 3 so bili odklonjeni za eno leto.

Na *trgovski akademiji* je bilo pripuščenih 13 rednih in 3 privatni kandidati. Izdelali so: Guljn Miranda, Maver Andrejina, Pertot Marija in Škodnik Antonija. 6 rednih in 3 privatne kandidate so bile pripuščene k izpitu v jesenskem roku, 2 redni učenki pa sta bili odklonjeni za eno leto.

Na *Učiteljskišči* je bilo pripuščenih 8 rednih učencev in en privatist. Izdelala je: Azman Marica. 5 rednih učencev in 1 privatist se smejo javiti v jesenskem roku, dva redna učenca sta bila odklonjena za eno leto.

Učenci II. b razreda realne gimnazije z učenim načrtom klasične gimnazije so polagali sprejemni izpit za I. razred klasičnega liceja na slovenski klasični gimnaziji in liceju v Gorici. Pripuščenih je bilo vseh 14 rednih učencev. Izdelali so: Gregorič Mijan, Logar Aljoša, Martelanc Alexander in Zugna Leander. 8 kandidatov bo polagalo popravni izpit v jeseni, 2 pa sta bila odklonjena za eno leto.

2. V GORICI

Na *učiteljskišči* se je prijavilo k usposobljenostnemu izpitu v poletnem roku 10 rednih dijakov, oz.roma diakinj in 10 privatistov. Izdelali so: Borsini Romana, Erbežnik Elza, Jerič Milena, Reja Silva, Mahnič Ivica, ter Zvanut Franc. Šest rednih učencev in 7 privatnih je dobilo popravne izpite v oktobru, ena privatistinja je bila odklonjena za eno leto.

Na *klasičnem liceju* se je prijavilo 13 kandidatov k maturitetnemu izpitu, 11 rednih in 2 privatna. Zrelost so dosegli: Batič Alojzij, Bednarik Tatjana, Eržen Marjan, Kacin Marija, Nemeč Mirjana, Obersnel Drago. Trije redni dijaki in 1 privatni bodo popravljali v jeseni; dve redni učenki sta bili odklonjeni za eno leto, en privatni kandidat je odstopil.

Izpite za I. licej so naredili sledeči dijaki iz Gorice: Bratuž Bogdana, Bregant Marjan, Marki Maksimiljan, Marini Ciril, Nanut Viljem. Popravne izpite je dobilo 9 dijakov, 6 so jih pa zavrnili za eno leto.

Odgovorni urednik: **Stanko Stanič**
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Pozdrav iz Lurda

Vsem čitateljem pošiljamo Slovenski rudarji v Belgiji lepe pozdrave iz Lurda. Spolnila se nam je želja, da bi enkrat poromali v Lurd, kraj Marijinih prikazovanj. Lepo je tu pod Pirenejskih, a še lepše je ob baziliki in votlini. »Zvonovi zvonijo, prav miho pojo, častijo preblaženo lurško Gospo«.

Pred več tedni je bila tu že ena

Otroška kolonija v Žabnicah

Veliko se govori in piše o letošnjih slovenskih otroških kolonijah, toda naša javnost nima jasne slike o tej zadevi. Zato hočemo o tem napisati nekaj vrstic.

Delo za letovanje otrok o počitnicah ali otroške kolonije je dobilo po vojni velik razmah. To je bilo možno le zato, ker so se vsako leto v ta namen zbrali veliki zneski, tako imenovani mednarodni sklad za otroške kolonije. Ta sklad se je potem razdelil na poedine države, da so mogle organizirati počitniške kolonije otrok. Znano pa je, da pride večina mednarodnih podpor za Trst preko Italije. Mati Italija je tisti zlasti pismonoša, ki prinaša Trstu večino ameriških, kanadskih, švicarskih in drugih mednarodnih podpor. Zato se te podpore delijo v Trstu pod nadzorstvom zastopnika italijanske vlade. Praktično se smatra ta pomoč za velikodušen dar Italije tržaškemu nestu. Tako je tudi z mednarodnim skladom za letovanje tržaških otrok.

Poleg tega je za mnogotere neprijetno že samo dejstvo, da so v Trstu slovenske šole in da te šole obiskujejo otroci slovenskih staršev. Zato pobuda slovenskih katehetov v Trstu, ki so leta 1946. začeli s slovenskimi kolonijami otrok, ni našla zaslužene pomoči v teh krogih. Znano je, da je večji del slovenskih otrok odhajal na počitnice v Jugoslavijo. Nekaterim staršem pa to ni bilo prav. Tako so nastale kolonije slovenskih otrok tostran železne zaves. Tako je letos »Slovensko karitativno društvo Slokad v Trstu« priredilo že četrto kolonijo v kanalski dolini.

Razumljivo je, da se organizatorji slovenskih kolonij obračajo na upravitelje mednarodnega sklada, da jim prisloži na pomoč. Naši javnosti pa je treba povedati, da doslej slovenske kolonije niso bile upoštevane tako, kot bi to terjala pravičnost. Najprej smo prejeli odgovor, da naj slovenski starši kar mirno pošljejo svoje otroke v italijanske kolonije.

slovenska skupina. Bila je še enkrat večja (40 ljudi). To so bili Slovenci iz sev. Francije (Pas de Calais). Za jesen pa menda pridejo sem tudi naši rojaki iz Lotaringije (Moselle) v Franciji.

Romanje na Sv. Višarje

Goriško dobrodelno društvo priredi romanje na Sv. Višarje prvo nedeljo avgusta. Odhod iz Gorice s koriero v nedeljo 6. avgusta ob 9. zjutraj. Povratek drugi dan zvečer. Kdor se želi udeležiti romanja, naj se zgleda v pisarni Dobrodelnega društva v Gorici Riva Piazzutta 18 vsak dan od 9. do 12. ure.

Saj večina otrok itak obvlada italijanski jezik. To bi pomenilo z drugo besedo: Kdor se priuči kakega drugega jezika, s tem zgubi pravico do uporabe svojega materinskega jezika. Večje umevanje smo naši lanj pri »Italijanskem rdečem križu«, ki je organiziral lanj eno čisto slovensko kolonijo tržaških otrok (180 po številu). Letos so nam ponudili naslednjo rešitev: Organizirajo naj se mešane kolonije. Na teh bodo skupine (squadre) čisto slovenskih otrok pod slovenskimi učitelji. Na prvi pogled bi morda kdo mislil, da je to sprejemljivo. Toda pomniti je, da so take skvadre po 20 otrok med seboj pomešane na dvorišču, na sprehodih (navadno po tri skupaj), v spalnicah, v obednici. Tako bi navzočnost slovenskih učiteljev kaj malo pomenila. Zato smo to rešitev odklonili in se nam zdi, da zavedni starši ne bodo pošiljali svojih otrok na tako imenovane mešane kolonije. Kolikor je možno ugotoviti, bo odšlo letos na take kolonije okrog 140 slovenskih otrok. Na željo g. škofa in nekaterih bolj razsodnih oseb na tržaški prefekturi se je končno na stroške omenjenega sklada organizirala čisto slovenska kolonija za 240 najbolj ubožnih in kolonije najbolj potrebnih otrok v Devinu. Seveda želi večina tržaških otrok oditi v hribe. Toda politična vzgoja italijanskega naroda bo morala odstraniti še mrske kako utvaro, preden se bodo zdržili vodilni krogi poslati slovenske otroke na italijansko ozemlje ter pokazati, da so v Trstu tudi slovenski otroci. Po izjavi merodajnih oseb bi imelo okrog tisoč slovenskih otrok pravico do letovanja na stroške sklada za kolonije. Zato je letošnja rešitev še nepopolna. Toda realna politika mora računati z dejanskimi možnostmi in zato moramo reči: Bolje nekaj kot nič! Naglasiti pa moramo demokratsko načelo: Pravična rešitev bi bila taka, da bi organizatorjem slovenskih kolonij odstopili pripadajoči del finančnih sredstev, ker ima vsak

narod pravico, organizirati svoje mladinske ustanove čisto avtonomno po svojem okusu in svojih potrebah. Saj upamo, da so časi avtoritarnih režimov, ki so hoteli vse ohraniti v lastni režiji, tostran železne zaves, minuli.

Otroška kolonija v Žabnicah tudi letos ni prešla nikake denarne podpore. Mednarodna ustanova z imenom »Mednarodna pomoč« (»Aiuti internazionali«) ji je dodelila nekaj živčev, do katerega imajo po veljavnih predpisih pravico vse ustanove, ki so to pomoč uživale pretekla leta. Ta živčev krije približno eno tretjino potreb. Zato apeliramo na slovensko javnost, da naše otroško letovanje v Žabnicah podpre z velikodušno podporo. Da ne bi darovi dospeli na napačno mesto, naj se prinašajo slovenskim duhovnikom v mestu in na deželi, te slednje pa prijazno prosimo, da jih čimprej dostavijo vodstvu kolonije. Zdaj so v Žabnicah dečki. Ti se bodo verjetno vrnili 8. avgusta. Deklice odidejo 10. avgusta. Čas za prijavo deklic je do 3. avgusta. Po goji so isti kot pri dečkih.

Na poti k zdravlju

Č. g. župniku Martinčiču se je po skoraj 4 mesecih tolikoboljšalo stanje njegove hude udarjene in nalomljene noge, da je začel 22. 7. zopet maševati v bolniški kapeli.

Na poti v ječo

V bolnici Via Pavia se je nahajal nek delomržeč, ki je pred 5 meseci prišel s pokvarjeno nogo tja. Ni mu bilo mnogo na tem, da bi hitro ozdravel, tem več pa, da je povzročal strah in razburjenje med bolniškimi střežnicami, ki so se ga vse bale. Pretekli petek je oprezoval za eno izmed njih in ko je videl, da je šla sama v ambulatorij, je stopil zanj, zaklenil vrata ter jo je začel tepsti s svojo palico kar se je dalo. Na krik napadenke so prišli ljudje, udri v ambulatorij in poklicali policijo, ki je kruteža odpeljala v zapor. Da je zelo surov človek je razvideti iz njegove izjave, da se kesa; da bolničarke ni ubil.

Vreme

Vročina ni tudi pretekli teden hotela popustiti; proti koncu tedna je dosegala spet 45° in 47° na opolskanskem soncu. Kar le more hiti v hribe, drugi se pa pošteno grejemo, namesto pozimi.

Uradne vesti

Prefektura sporoča z dne 17. 7., da je za nekaj dni zaprla par trgovin zaradi prestopka proti higieničnim predpisom in sporočilo o sklepih upravnega odbora naše province z dne 19. 7. 1950.

Za natečaj razpisan 11. 4. 1950 št. 10794 je površana starostna doba prijavljenih za 5 let in podaljšani rok za vlaganje prošnji za 30 dni.

Versko življenje naših izseljencev

(Nadaljevanje z 2 strani)

SLOVENC V FRANCJI

Ali veste, da tudi Slovenci v Franciji častijo Brezjansko Marijo? V Lotaringiji ob nemško-francoski meji blizu Luksemburga, provinca Moselle, je največja skupina Slovencev v Franciji. Tam imajo v Habsberdicku podobo Marije Pomagaj. Prav zanimivo je, kako je prišlo do tega, da so jo leta 1938. blagoslovili.

Kudnška uprava je mislila, da bo storila dobro Slovence, če jih bo nastanila blizu skupaj. Vsem slovenskim družinam so dali stanovanje v eni ulici. Žal se je pokazalo, da bi bilo bolje, če bi bili narazen. Med rojake je prišel prepričan, zavist in kletvine in tožarjenje. Marsikoga je ta žalostni pojav bolel. Tuje so pa začeli imenovati ono ulico po slovenski kletvini, ki žali Marijo.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Tedaj je prišla misel, da bi naredili v tistem kraju romarski kraj za Slovence. In duhovniku je prišla misel, naj bi postavili v poseben oltar slovensko podobo Marije Pomagaj. Ta naj bi s svojo priprošnjo spravila Slovence in odvzela to sramoto izpred oči tujcev. V Sloveniji so naročili podobo, blagoslovili so jo in romanja so se pričela. — Marija je res Slovence pomirila.

Sedaj imajo Slovenci vsako sredo pri oltarju Marije Pomagaj sv. mašo in litanije. Z velikim zaupanjem hodijo k njej in Marija jih podpira. Zlasti v zadnjem času se je zgodilo več prav čudežnih uslišanj. Tako se je na primer neki materi, ki je prišla v umobolnico, zdravje v hipu tako zboljšalo, da je sedaj spet doma in lahko opravlja vsa dela, kakor popreje. In to od tistega dne, ko se je zanj pri Marijinem oltarju brala sv. maša in je vsa družina pristopila k sv. obhajilu in prosila za mamo; Mat' pravi, da je čutila, kakor velik udarec po glavi in potem se je v glavi vse spremenilo. Tudi zdravnik je rekel izseljeniški duhovniku: »Ne razumem. Odkar ste bili vi pri njej in ste ji povedali, da boste prosili Marijo Pomagaj pomoči, se ji je zdravje izboljšalo.«

V Metzju je bila razstava Marijinih podob. Tudi podoba Marije Pomagaj so Slovenci razstavili. Obiskovalcem se je zdela ta podoba najbolj ljubka in prijazna. Marija Pomagaj! Tako kličejo Slovenci, ki zdoma na tuje so šli! Ona je naša in mi smo njeni in njeni hočemo tudi ostati!

Darovi za sklad L. Kemperleta

N.N. iz Gorice 5.000.— lir.
Iskrena hvala!

in ohladil suhe bolnikove ustnice.

Huang je odprl oči in prestrašeno strmel nekaj trenutkov v belega moža. Ta pa je zahteval prtov, dvignil kožo, ki so pokrivala bolnika in rahlo odstranil obvezo z rane. Skušal je kolikor mogoče nežno izmiti gnojna mesta in rano bolj obvezati. Toda kljub vsej previdnosti je pretresala strašna bolečina vse telo trpečega. Z glasnim krčkom se je zbudil iz nezavesti. Vzravnaval se je. Njegov pogled se je srečal z misijonarjevim. »Črna suknja, umori me! Črna suknja, kri za kri!« S hreščecim, cvilečim glasom je izgovoril te besede. Zunan so jih slišali.

Zdaj pa se je vrgla Celuta pred posteljo in mali Beli medved se je jokaje priklonil k očetu. Šmechljal se je zasvetil na bolnikovih resnih potezah. Njegovo oko je poizvedovaje begalo od enega do drugega. Zdelo se je, da je prišlo novo življenje v onemogočelo telo. Ljubkujoče je položil roko na glavo svojega otroka

in rekel: »Krin, tvoje oči so postale lepe, tvoja lica cvetoča. Kdo te je ozdravil?«

»Črna suknja in Timanko. Tu sta.« Huang je vprašujoče pogledal okoli. Huronec se ni zganil. Dejanje od davj se mu je zdelo podobno izdaji nad svojim rodnom. Misijonar se je sklonil nad bolnikom in rekel: »To je maščevanje črne suknje, plemeniti glavar; oče molitve ne pozna drugega.«

Huang je napeto poslušal. V tem trenutku mu je stopil pred dušo slepi starček, ki ga je kot deček večkrat poslušal. Risal mu je bele duhovnike kot mile, usmiljene, mirne. Sedaj je stal eden pred njim in Celutu žareče oko in otroško priznanje njegovega sina, sta ga prepričevala, da je ta ravno tak. Globoko ganjen je hotel zajecjati belemu iroški nekaj zahvalnih besed; toda iroški ponos mu je gnal na ustnice samo vprašanje: »Zakaj ne pusti Ondessonk Belega medveda trpeti in

umreti? Rane, ki so mu jih zadale irokeške šibe, se še niso zacelile; ali črna suknja ne ve, da je dal Huang krvavo povelje?«

»To je dobro znano očetu molitve,« je odgovoril misijonar, »toda veliki krščanski Bog prepoveduje maščevanje. Beli medved je ostal moj brat tudi takrat, ko je vzel s svojimi vojščaki v roke trde šibe.«

»Črna suknja govori kot takrat v taboru, ko je bil krvav privezan na drevo. Vse sem slišal. Andagaron ni izpremenil tvojega duha.«

»Beli medved mi je danes še dražji kot prej.«

»Ne, Ondessonk, prekličti to besedo,« je hotel zakričati Timanko, »Stopl je korak naprej. Huang in Timanko sta si pogledala v oči — globoko, dolgo.«

Misijonar in Celuta sta takoj spoznala, da je ta trenutek odločilnega pomena. Duhovnik je zaupljivo položil svojo roko na Huronecovo ramo in rekel: »Timanko ljubi krš-

čanskega Boga; še davi je to izpovedal.« Celuta pa je šepnila Belemu medvedu: »Huangova velikodušnost je široka kot reka Mohawk. Dovolil bo, da se bo vrnil Timanko, prijatelj črne suknje v svojo vas v huronsko deželo. Ogenj naj ne ugasne na njegovem ognjišču, njegov pridelek naj se ne posuši na polju.« Huronecovo telo se je streslo. Z ubi-tim glasom je rekel: »Ondessonk, sedaj je Timanko mrtev.«

Tudi Irokezov ponos se je zlomil. Šepetaje je jecjal: »Oko, rdečega vojščaka ne pozna solz; njegovo bližje je trdno in mrzlo; toda njegovo srce bije gorko in ne pozabi na storjene dobrote. Ako ne bo Veliki duh zahteval Huangovega življenja, bo Beli medved čuval in ljubil Ondessonka in Timanka.«

Poslušnil je. Pred kočo se je godilo nekaj posebnega. Hreščeci kriki so prihajali vedno bližje. Celuta se je v skrbeh ozrla proti vhodu, misijonar pa se je sklonil nad bolnika in re-

kel: »Oznaiti hočem tvojemu ušesu besedo Velikega duha. Je v mojih ustih in prinaša blagoslov.«

Takrat pa je planil v sobo Tonneranout z dvanajstimi vedeži in čarovniki. Vse telo so si bili prevlekli z rdečo in črno barvo. Bil je strašen pogled. Z divjimi kretnjami so plesali okoli bolnika, mahali s svojimi čarovnimi vrečicami po zraku in jih približevali bolnikovi rani. Huangove oči so se trudne zaprle; jezik se je ves osušen pokazal iz ust. Teh trenutkov je čakal Tonneranout. V odprto desnico je vzel malo vode, držal levico par trenutkov nad njo in spustil nekaj kapelj na bolnikov jezik. Potem je med divjim vptijem odšel s svojim spremstvom.

»Beli mož,« je tiho zaškrpjal, »predno bo letela polnočna sova skozi gozdove, bosta ti in Beli medved mrtva.«

(Nadaljevanje)